

<i>Sygn. akt</i>	<i>III AUa 1221/12</i>
------------------	------------------------

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **27 lutego 2013 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Bogumiła Burda
	Sędziowie:	SSA Marta Pańczyk-Kujawska SSA Roman Skrzypek (spr.)
	Protokolant	sekr. sądowy Anna Kuźniar

po rozpoznaniu w dniu **27 lutego 2013 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **C. P.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o emeryturę

na skutek apelacji wniesionej przez wnioskodawcę

od wyroku **Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia **15 października 2012 r.** sygn. akt **IV U 1571/11**

oddala apelację

Sygn. akt III AUa 1221/12

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. decyzją z dnia 29 września 2011r., przywołując brzmienie przepisów art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o **emeryturach** i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) jak i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów

z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w **szczególnych warunkach** lub w **szczególnym** charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), stwierdził brak prawa wnioskodawcy C. P. do **emerytury** w obniżonym wieku, z uwagi na niewykazanie co najmniej piętnastoletniego okresu **pracy** w **szczególnych warunkach** lub w **szczególnym** charakterze.

Organ rentowy odmówił uwzględnienia do stażu **pracy** w **szczególnych warunkach**, zatrudnienia wnioskodawcy w (...) (...) od 1 kwietnia 1970r. do 31 grudnia 1998r., gdyż nie przedłożył świadectwa pracy w warunkach szczególnych wystawionego przez zakład pracy, jak również nie wykazał żadnych innych dokumentów, na podstawie których organ rentowy byłby w stanie ustalić faktyczny charakter pracy wnioskodawcy w tym okresie.

W odwołaniu od powyższej decyzji C. P. wniósł o zmianę decyzji w całości i przyznanie prawa do dochodzonego świadczenia. W uzasadnieniu wskazał, że w okresie od 1 kwietnia 1970r. do 26 kwietnia 1999r. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu prace polegające na bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace w szczególnych warunkach.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, przywołując argumentację, która legła u podstaw wydania zaskarżonej decyzji podnosząc, że wnioskodawca nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach, bowiem z dokumentacji nie wynika, aby zatrudnienie odbywało się w szczególnych warunkach.

Po rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy Sąd **Pracy** i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie, wyrokiem z dnia 15 października 2012r., sygn. akt IV U 1571/11 oddalił odwołanie wnioskodawcy.

Sąd I instancji wskazał w pierwszej kolejności na niesporne okoliczności w sprawie tj. wiek wnioskodawcy (ur. (...)) i przebieg jego zatrudnienia, w tym w warunkach szczególnych na podstawie świadectwa pracy z 30 kwietnia 1999r., z którego wynika, że od 16 stycznia 1969r. do 30 kwietnia 1999r. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku ślusarz remontowy. Dalej podał, że od 1 kwietnia 1970r. do 26 kwietnia 1999r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach wymienionym w wykazie A Dział II, poz. 1 pkt 12 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r. nr 8, poz. 43 z późn. zm.). Sąd podał również, że organ rentowy uwzględnił wnioskodawcy ogólny staż pracy w wymiarze 29 lat, 10 miesięcy i 27 dni, nie uwzględniając okresu zatrudnienia w (...) M. na stanowisku ślusarza remontowy, jako wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Do jego obowiązków należało remontowanie pieców, taśm, wentylatorów, tokarek, frezarek, szlifierek, wanien na galwanizerni, piaskownie na Wydziale (...)co potwierdzili świadkowie powołani w sprawie: S. D. i A. W. oraz sam wnioskodawca.

Celem dokonania oceny, czy w spornym okresie tj. od 1 kwietnia 1970r. do 26 kwietnia 1999r. C. P. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował w szczególnych warunkach i czy w sumie przepracował 15 lat pracy w wyżej wymienionych warunkach Sąd przeprowadził dowód z opinii biegłego sądowego M. M..

Powołany w sprawie biegły specjalista ds. organizacji i zarządzania przemysłem M. M. w opinii z dnia 9 września 2012r. dokonał analizy zatrudnienia wnioskodawcy w oparciu o zeznania świadków, akta ZUS, akta osobowe oraz na podstawie świadectw pracy dotyczących okresu zatrudnienia wnioskodawcy z uwzględnieniem wymienionych w opinii przepisów prawa i stwierdził, iż wnioskodawca w okresie od 1 kwietnia 1970r. do 26 kwietnia 1999r. pracował na wymienionych szczegółowo w opinii stanowiskach. Biegły wskazał również, że zapis zawarty w świadectwie pracy, w którym pracodawca stwierdził, że wnioskodawca w spornym okresie pracował w szczególnych warunkach przypisując z branżowego wykazu Dział II, poz. 1 pkt 12 jest niewiarygodny z uwagi, że dotyczy pracy w energetyce przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej, ciepłej przy remoncie urządzeń energetycznych.

Biegły sądowy uznał, że wnioskodawca w znacznym przedziale czasu pracy wykonywał czynności w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk typu: tokarz, wiertacz, frezer, gwinciarz, szlifierz. Praca ślusarza, czy mechanika maszyn i

urządzeń nie jest kwalifikowana jako praca w szczególnych warunkach. Również praca na stanowiskach: tokarz, frezer, wiertacz, gwinciarz nie jest taką pracą. Ustawodawca jedynie prace związane ze szlifowaniem traktuje jako pracę w szczególnych warunkach. Biegły ocenił, iż w przypadku pracy wnioskodawcy zastosowanie kwalifikacji z Działu XI, poz. 25 jest nieuprawnione, gdyż stanowiska, przy których pracował nie są w przytłaczającej większości kwalifikowane jako praca **w** szczególnych warunkach. Dodatkowo nie pracował on stale i w pełnym wymiarze przy tych stanowiskach, bo wykonywał dodatkowo inne prace.

Biegły stwierdził, że w świetle zgromadzonego materiału dowodowego, oraz poczynionych ustaleń wnioskodawca będąc zatrudniony na stanowisku ślusarz remontowy w okresie od 1 kwietnia 1970r. do 31 grudnia 1998r. nie pracował na stanowiskach pracy zaliczanych jako praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu obowiązujących przepisów.

W związku z zastrzeżeniami wnioskodawcy do tak wydanej opinii biegły wydał opinię uzupełniającą, w której wskazał, że fakt, iż praca ślusarza - mechanika może być przy pewnych uwarunkowaniach kwalifikowana jako praca w szczególnych warunkach nie oznacza, że miało to miejsce w przedmiotowej sprawie. Końcowo biegły podtrzymał w całej rozciągłości ustalenia oraz dokonaną ocenę i wnioski końcowe zaprezentowane w opinii głównej.

W kolejnej opinii uzupełniającej biegły odniósł się do zarzutów skarżącego i podał, że nazwa stanowiska w większości przypadków była logicznie związana z zakresem prac. W przypadku mechanik, ślusarz, technolog była dodatkowo opisana w zakresie czynności, obowiązków, a o tym, jakie maszyny i urządzenia remontował i naprawiał wnioskodawca oraz jaki był zakres napraw zeznali świadkowie, a także wynika to z dokumentacji źródłowej akt osobowych. Dodał, że zeznania świadków i wnioskodawcy uwzględnił w takim zakresie, w jakim korespondowały one z materiałem dowodowym, tj. dokumentacją pracowniczą. Nie uwzględnił dokumentu w postaci świadectwa pracy w szczególnych warunkach, gdyż pozostawał w całkowitej sprzeczności z dokumentacją pracowniczą, a zatem podtrzymał swoją ocenę i wnioski końcowe zaprezentowane w opinii zasadniczej.

Sąd nie uwzględnił wniosku pełnomocnika C. P. o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego oraz przesłuchania biegłego M. M., gdyż uznał, że jedynie przedłuży to postępowanie, a zebrany materiał dowodowy, w tym dotychczasowe opinie dały podstawę do wyjaśnienia spornych okoliczności.

Ustalenia biegłego Sąd ocenił jako rzetelne i konkretne, zgodne z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa, dlatego dał im wiarę i przyjął za swoje. Biegły sporządził opinie w oparciu o analizę akt sprawy i zawartych w nich zeznaniach świadków, akt ZUS, akt osobowych i na podstawie zalegających w tych aktach świadectwach pracy dotyczących okresu zatrudnienia wnioskodawcy z uwzględnieniem wymienionych w opinii przepisów prawa. Opinie biegłego są wiarygodne przede wszystkim w zakresie wyjaśnienia okoliczności z punktu widzenia wiadomości specjalnych przy uwzględnieniu zebranego i udostępnionego mu materiału sprawy, a ich treść nie budzi żadnych wątpliwości.

Sąd dał wiarę zebranym w sprawie dokumentom, albowiem nie budzą wątpliwości i stwierdził, iż w świetle zgromadzonego materiału dowodowego oraz poczynionych ustaleń C. P. będąc zatrudniony na stanowisku ślusarz remontowy w analizowanym okresie to jest od 1 kwietnia 1970r. do 26 kwietnia 1999r. w (...) M. nie wykonywał prac polegających na: bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń oraz prac budowlano-montażowych i budowlano-remontowych na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie, tj. zgodnie z Wykazem A, Dział XIV poz.25 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. Okoliczność tą w swoich opiniach potwierdził biegły.

Sąd zaznaczył, że opinia biegłego, jakkolwiek oparta na wiadomościach specjalnych, jak i zeznania świadków, jest dowodem, którego ocena w kontekście całości zebranego w sprawie materiału dowodowego, należy do Sądu. Sąd zgodnie

z regułą zawartą w art. 233 k.p.c. dokonał oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, która przełożyła się na ostateczny wynik niniejszego postępowania.

Dokonując oceny prawnej sprawy Sąd powołał treść art. 184 w zw. z art.

32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze i wskazał, że odmówił przyznania świadectwu pracy z dnia 30 kwietnia 1999r. waloru wiarygodności, albowiem jego treść przeczy dowodom z dokumentacji osobowej wnioskodawcy, zeznaniom samego wnioskodawcy i świadków, a także z oceną zawartą w opinii powołanego w sprawie biegłego.

Wobec powyższych ustaleń Sąd uznał, że skoro wnioskodawca nie udowodnił 15 lat pracy w warunkach szczególnych, tym samym brak jest podstaw do przyznania mu wcześniejszej emerytury w oparciu o art. 184 powołanej wyżej ustawy z dnia 17 grudnia 1998r.

W podstawie prawnej Sąd powołał również art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. i oddalił odwołanie wnioskodawcy.

Powyższy wyrok zaskarżył apelacją zarówno wnioskodawca jak i jego pełnomocnik, który zarzucił naruszenie:

- przepisu prawa materialnego, a to art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, poprzez jego niezastosowanie, podczas gdy materiał dowodowy zgromadzony w postępowaniu wskazuje, iż wnioskodawca wypełnił wszystkie przesłanki do uzyskania emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych,

- przepisów prawa procesowego, a to: art. 278 § 1 k.p.c. i art. 286 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c.

W konkluzji wniósł o zmianę skarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania wnioskodawcy poprzez orzeczenie o jego prawie do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych na podstawie art. 184 w/w ustawy, alternatywnie o uchylenie skarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Dodatkowo w dniu 15 marca 2013r. wnioskodawca przedłożył pismo wraz z potwierdzeniem wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze podpisane przez trzech członków komisji do spraw szczególnych warunków powołanej pismem okólnym Nr 02 Prezesa Zarządu z dnia 5 maja 1997r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie zważył co następuje:

Apelacja wnioskodawcy jest nieuzasadniona i jako taka podlega oddaleniu, zaskarżony bowiem wyrok jest – w ocenie tut. Sądu - wyrokiem trafnym i odpowiadającym prawu, zaś w okolicznościach przedmiotowej sprawy nie występują jakiegokolwiek przesłanki zaskarżenia mogące wyrok ten wzruszyć, w szczególności te, które Sąd II instancji ma na uwadze z urzędu (art. 378 § 1 kpc).

Sąd Apelacyjny w pełni podziela ustalenia faktyczne, jak i prawne poczynione przez Sąd Okręgowy. Sąd ten bowiem przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, szczegółowo przedstawił przebieg postępowania dowodowego wskazując na poszczególne stanowiska zajmowane przez wnioskodawcę, zakres jego obowiązków wykonywanych na tych stanowiskach i wskazał czy, w jakim zakresie, a także z jakich przyczyn uznał go za wiarygodny, a w jakim odmówił mu wiary.

Zarzuty apelacji kwestionujące prawidłowość przeprowadzonej przez Sąd oceny dowodów nie mogą się ostać. Sąd I instancji wskazał przyczyny, dla których odmówił wiary przedłożonemu świadectwu pracy. Wbrew twierdzeniom

apelacji Sąd nie dokonał gradacji przeprowadzonych dowodów z uwagi na ich typ, dając przewagę dowodom z opinii biegłego nad dowodami ze świadectw pracy.

Sąd wskazał, że z zebranego materiału dowodowego wynika, iż wnioskodawca będąc zatrudniony na stanowiskach ślusarz remontowy w spornym okresie nie pracował w pełnym wymiarze godzin każdego dnia na stanowiskach pracy wykonując pracę kwalifikowaną jako praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Nie sposób przyjąć, iż tak dokonana ocena dowodów jest oceną dowolną i narusza dyspozycję art. 233 § 1 kpc, czy też prowadzi ona do wyręczenia Sądu przez biegłego, którego opinia wpłynęła na treść wydanego rozstrzygnięcia, skoro wskazał na szereg innych dowodów i niespornych okoliczności, które doprowadziły go do konkluzji zbieżnej z wnioskami zawartymi w tej opinii.

Końcowo wypadnie wskazać, iż wnioskodawca domagał się przyznania emerytury wynikającej z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227 ze zmianami), który stanowi, że ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27.

Z kolei art. 184 pozwala stosować art. 32 do osób urodzonych po 1 stycznia 1949 r., pod warunkiem, iż do 31 grudnia 1998 r. osiągnęli wymagany okres składkowy i nieskładkowy oraz okres pracy w warunkach szczególnych. Definicję ustawową "pracy w szczególnych warunkach" zawiera art. 32 ust. 2 wyżej powołanej ustawy. Zgodnie z tym przepisem, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Pracę taką pracownik musi wykonywać stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku (§ 2 ust. 1 rozporządzenia R M z dnia 7 lutego 1983 r.), aby nabyć prawo do emerytury w obniżonym wieku. Ust. 4 tego artykułu stanowi, że "wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych". Te "dotychczasowe przepisy" to rozporządzenie R M z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Wnioskodawca winien więc wykazać, iż wykonywał prace w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przez co najmniej 15 lat.

Przypomnienia wymaga okoliczność, iż ocena czy dana praca wykonywana jest w szczególnych warunkach winna nastąpić w oparciu o przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8 poz. 43), a to przez przyporządkowanie wykonywanej przez ubezpieczonego pracy do rodzajów prac wymienionych w jego załącznikach – wykazie A i B. To bowiem powołane rozporządzenie jest podstawowym aktem prawnym ustalającym warunki wcześniejszej emerytury w tym kwalifikującym oznaczoną pracę jako pracę w szczególnych warunkach, której stale wykonywanie w pełnym wymiarze czasu pracy może rodzić uprawnienia emerytalne. Ewentualne zaś zarządzenia resortowe, których wydanie przewidziano w § 1 ust. 2 rozporządzenia, winny być zgodne z jego zapisami. Zauważyć bowiem przyjdzie, iż wykonywanie pracy na stanowiskach określonych w zarządzeniach resortowych (aktach branżowych), których nie wymieniono w oznaczonym wyżej wykazie A i B, nie uprawnia do uzyskania emerytury na podstawie 32 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (por. wyrok Sądu Najwyższego z 20.10.2005 r. sygn. I UK 41/05 OSNP 2006/19-20/306). Zatem pracą w szczególnych warunkach jest wyłącznie praca faktycznie wykonywana, która – co jeszcze raz zaznaczyć należy, wymieniona została w oznaczonym wykazie „A”

i „B”.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie czyniąc ustalenia w tym zakresie ostatecznie przyjął, że wnioskodawca wykonywał pracę, której nie można zaliczyć do pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Tutejszy Sąd ustalenie powyższe w pełni podziela. Zgromadzony bowiem w sprawie materiał dowodowy – właściwie oceniony, uzasadnia przyjęcie, że wnioskodawczyni przez okres zatrudnienia w (...) M. w okresie od 1 kwietnia 1970r. do 26 kwietnia 1999r. nie pracował na stanowiskach pracy kwalifikowanych jako praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze i nie wykonywał pracy o takim charakterze w rozumieniu obowiązujących przepisów.

Wbrew zatem stanowisku prezentowanemu przez wnioskodawcę jak i jego pełnomocnika w apelacji nie można uznać, iż świadczył pracę w warunkach szczególnych.

Biegły w wydanej opinii wskazał, że świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach jest niewiarygodne, gdyż wnioskodawca pracując jako ślusarz, czy mechanik maszyn i urządzeń nie był zatrudniony na stanowiskach kwalifikowanych jako praca w szczególnych warunkach.

Podkreślić należy, że w sytuacji nie spełnienia przez ubiegającego się o dane świadczenie choćby jednego z kilku przewidzianych przez prawo ku temu niezbędnych warunków, istnieją pełne podstawy do odmowy uwzględnienia żądania (wydania przez organ rentowy decyzji odmownej, czy następnie w sytuacji wniesienia odwołania od tak określonej decyzji jego oddalenia przez sąd rozpoznający sprawę), bez konieczności wdawania się w ocenę pozostałych przesłanek nabycia prawa do dochodzonego świadczenia (tak też w wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 12 grudnia 2008 r. III AUa 867/08 POSAG 2009/1/72).

Niespornym w sprawie pozostawało, że wnioskodawca ur. (...) osiągnął wymagany ustawą wiek 60 lat oraz, że legitymuje się na dzień

1 stycznia 1999r. wymaganym przez powołany wyżej przepis okresem ubezpieczenia, jak również nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Stosownie zaś do art. 100 cyt. ustawy prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa.

Sporna pozostawała zatem kwestia, czy skarżący udowodnił wymagany 15- letni okres pracy w szczególnych warunkach.

W przedmiotowej sprawie stwierdzić więc stanowczo należy, że wnioskodawca nie może skutecznie ubiegać się o prawo do dochodzonej emerytury, bowiem nie wykazał zatrudnienia w szczególnych warunkach w wymiarze 15 lat.

Opieranie się z kolei przez skarżącego na treści przedkładanego przez niego potwierdzenia o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach, w świetle wyżej powołanego dowodu z opinii biegłego nie ma swojego uzasadnienia, tym bardziej, że zaświadczenie potwierdzające zatrudnienie wnioskodawcy w szczególnych warunkach nie jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 kpc i nie wiąże ani organu rentowego ani biegłych sądowych, czy w końcu sądu orzekającego w sprawie o przyznanie prawa do emerytury w warunkach szczególnych.

Z tych wszystkich więc wyżej naprowadzonych względów – dzieląc ostatecznie tak ustalenie Sądu I instancji co do braku wykazania przez C. P. wymaganego 15 letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, jak i będącą konsekwencją tego ustalenia, ocenę prawną sprawy sprowadzającą się do stwierdzenia, że wnioskodawca nie spełnia przesłanki nabycia prawa do świadczenia emerytalnego przewidzianego w art. 184 wyżej powołanej ustawy należało orzec jak

w sentencji – na podstawie art. 385 kpc.

(...)

1. (...).

2. (...)